

ORGANISTA

Rok I

Kwiecień 1999

4 (5)

WIOSENNY DZIEŃ SKUPIENIA

W sobotę 24 kwietnia br. o godz. 10. 00 w budynku Krakowskiego Seminarium Duchownego ul. Podzamcze 8, odbędzie się tradycyjny już wiosenny dzień skupienia dla Sióstr, Pań i Panów Organistów. Na który serdecznie zapraszamy. Program przedstawia się następująco:

- 10. 00 zawiązanie wspólnoty, ćwiczenie śpiewów liturgicznych
- 10. 30 Msza św. (celebrans: Bp. K. Nycz)
- 11. 30 Posiłek
- 12. 00 Referat o liturgii (ks. dr S. Szczepaniec)
- 12. 30 Konferencja duchowa (ks. G. Cekiera)
- 13. 00 Przygotowania muzyczne pielgrzymki Ojca Świętego
ćwiczenie nowych pieśni

Komisja ds. Muzyki Kościelnej

SŁUŻYĆ PANU (4)

Duch święty w życiu i posłudze organisty – I

Ubiegły rok w duszpasterstwie był poświęcony Osobie Ducha Świętego. Dobrze, że coraz częściej i coraz głębiej powracamy do Trzeciej Osoby Trójcy Przenajświętszej.

W życiu każdego chrześcijanina nabożeństwo do Ducha Świętego powinno być otoczone szczególną troską. Dzisiaj, jak nigdy dotąd potrzeba nam Jego darów. Zwłaszcza dwa z nich są szczególnie potrzebne w posłudze organisty .

Dar mądrości, który pomaga nam coraz bardziej umacniać naszą wiarę, abyśmy poprzez jej światło patrzyli na liturgię, którą sprawujemy dostrzegając w niej okazję do uwielbienia Boga i usławiania samych siebie

w spotkaniach z Nim. Naszą posługę (grą i śpiewem) pomagamy także innym jednoczyć się z Bogiem.

Dar męstwa – to wytrwałość na co dzień w naszych obowiązkach Służby Bożej, w rannym wstawaniu, w niedzielnej posłudze naszym wiernym. To wytrwałość w doskonaleniu samych siebie (praca nad sobą) oraz w doskonaleniu naszej posługi gry na organach. Nie może nam się znudzić stałe ćwiczenie z wiernymi starych i nowych pieśni, czy przygotowywanie się w domu z pomocą instrumentu i tekstów do udziału zwłaszcza w niedzielnych mszach. Nasze osobowe nabożeństwo do Ducha Świętego będzie na pewno owocować coraz lepszą codzienną modlitwą, umiejętnością poddawania się woli Bożej i pokonywania życiowych trudności.

Nie zapominajmy przede wszystkim o pieśniach do Ducha Świętego. Szukajmy ich po różnych śpiewnikach. Powróćmy do starych pieśni śpiewanych po naszych parafiach.

ks. Grzegorz Cekiera

ROK LITURGICZNY

Triduum Paschalne

Msza św. Wieczery Pańskiej - Wielki Czwartek

<u>W:</u>	<i>Boże lud twój</i>	Sdl. 648	
<u>Umycie nóg:</u>	<i>Gdzie miłość wzajemna i dobroć</i>		Sdl. 662
	<i>Przykazanie nowe</i>	Sdl. 543	
<u>Of:</u>	<i>Z rąk kapłańskich</i>	Sdl. 648	
<u>K:</u>	<i>Twoja cześć chwala</i>	Sdl. 295	
	<i>Jezusa ukrytego</i>	Sdl. 266	
<u>Dz:</u>	<i>Ludu kapłański</i>	Mgn. 342	
<u>Procesja do ołtarza wystawienia:</u>			
	<i>Sław języku</i>	Sdl. 164	
	<i>Zbliżam się w pokorze</i>	Sdl. 301	

Liturgia Męki Pańskiej – Wielki Piątek

<u>Ador. Krzyża:</u>	<i>Ludu mój ludu / Święty Boże</i>	Sdl. 125 / 746	
	<i>W krzyżu cierpienie</i>	Sdl. 149	
	<i>Krzyżu Chrystusa</i>	Sdl. 120	
	<i>Krzyżu święty</i>	Sdl. 122	
<u>K:</u>	<i>O Krwi najdroższa</i>	Sdl. 129	
	<i>Króla wznoszą się</i>	Sdl. 119	

	Pozwól mi Twe męski Sdl. 139
<u>Wystawienie Najświętszego Sakramentu:</u>	
	<i>Witam Cię witam</i> Sdl. 299
<u>Procesja do grobu: Jezu Chryste Panie miły</u> Sdl. 113	

Liturgia Wigilii Paschalnej – Wielka Sobota

<u>Pokropienie wodą święconą</u>	
	<i>O Chryste nasz Panie</i> Sdl. 587
<u>Of:</u>	<i>Nie zna śmierci</i> Sdl. 182
<u>K:</u>	<i>Wstał Pan Chrystus</i> Sdl. 192
	<i>Chrystus zmartwychwstan jest</i> Sdl. 179
<u>Dz:</u>	<i>Radośnie Panu hymn śpiewajmy</i> Sdl. 544
<u>Procesja Rezurekcyjna:</u>	
	<i>Wesoły nam dziś dzień nastał</i> Sdl. 190
	<i>Zwycięzca śmierci</i> Sdl. 196
	<i>Otrzyjcie już łzy</i> Sdl. 184
<u>Przy dochodzeniu do ołtarza z Najświętszym Sakramentem:</u>	
	<i>Ciebie Boga wysławiamy</i> Sdl. 579
	nie ma <i>Przed tak wielkim</i>
<u>Błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem</u>	
	<i>Wielbię Ciebie</i> Sdl. 298
<u>Z:</u>	<i>Boże coś Polskę</i> Sdl. 578
	<i>Wesel się Królowo</i> Sdl. 188

Okres Wielkanocny

Pięćdziesiąt dni Radości Wielkanocnej – to czas od Mszy Wigilii Wielkanocnej do Niedzieli Zesłania Ducha Świętego (włącznie). Przez cały ten czas śpiewamy pieśni o Zmartwychwstaniu Pańskim. Ze względu na swoje szczególne znaczenie niedziele okresy wielkanocnego mają pierwszeństwo przed wszystkimi uroczystościami. W tygodniu uwzględniamy treści przypadającego w danym dniu wspomnienia, święta czy uroczystości śpiewamy także pieśni wielkanocne.

ks. Robert Tyrała

DZIEJE MUZYKI W KOŚCIELE KRAKOWSKIM – IV

Czasy Jagiellonów (1386-1572) – (1)

Kontynuując poprzednie zaczęty wątek o muzyce organowej w Krakowie warto przedstawić jeszcze kilku organistów tego miasta w

omawianym okresie, działających w jego kościołach. Jeżeli bowiem w XV wieku Kraków posiadał przynajmniej 7 organów, to w następnym XVI wieku miał ich co najmniej 12. Notowane są bowiem w tym czasie organy w kościołach: Katedrze, Mariackim, OO. Bernardynów, OO. Franciszkanów, OO. Dominikanów, Św. Krzyża, Św. Mikołaja, Św. Barbary a wcześniej w XV wieku oprócz już wymienionych także w kościele Św. Katarzyny, Św. Floriana. Znani z imienia byli zaś tacy organiści jak m.in. Nicolaus (ok. 1400), Vincentius (ok. 1450), Jurzig (ok. 1435), Valentinus de Pilszno (ok. 1478), Valentinus Messerschmid de Theszen (ok. 1481), Stefan z Przemyśla (ok. 1491), Petrus Handlar de Kyczyng z Frankonii (ok. 1495). Jak widać nie brakuje wśród nich i obcokrajowców, którzy osiedlając się w Krakowie niejednokrotnie przyjmowali prawa obywatelskie. Do wybitniejszych XVI-wiecznych należał organista katedralny Mikołaj z Chrzanowa (1530-55) oraz organista kościoła Mariackiego w latach 1539-45 Marcin (Maksym?) Dubrawski. Osobną grupę stanowili organiści dworscy. Jest rzeczą zrozumiałą, że dwór królewski gromadził najlepszych muzyków z kraju i z zagranicy. Wiadomo, że środowisko dworskie odegrało ważną rolę w rozwoju muzyki polskiej ze względu na wysoki poziom wykonawstwa, kontakty z muzykami zagranicznymi i utworami pochodzącymi z różnych stron Europy. Wystarczy tu wymienić organistów dworskich działających w okresie panowania ostatnich Jagiellonów, będących zarazem kompozytorami: Mikołaja z Chrzanowa, Mikołaja z Krakowa czy Francesco Maffioniego włocho pracującego na dworze królewskim. W odniesieniu do budowniczych organów których nie brakowało już w ówczesnym Krakowie, warto też wspomnieć że i niektóre zakony prowadziły również własne warsztaty i posiadały doświadczonych organistrów będących braćmi zakonnymi. W XV w. skąpe są w dokumentach wzmianki o szczegółach technicznych samych instrumentów i ich wyglądzie. Dopiero wiek XVI przynosi nieco więcej w tym względzie szczegółów. Jak wynika z analizy umów, Kraków w okresie omawianym jak i później posiadał na ogół kilkugłosowe organy z pedałem i z dwoma manualami. Klawiatura bowiem pedałowa była w XV wieku dość powszechnie używana w Polsce. Świadczy o tym m.in. umowa z krakowskim organistrzem Stanisławem Zelikiem na budowę organów wraz z pedałem w Kościele Mariackim (1506). Zaś pierwsza wzmianka o klawiaturze pedałowej - jak już wcześniej podano – pochodzi z roku 1381 roku.

ks. dr hab. T. Przybylski SDB